MARYLAND Skilled Immigrant Task Force

አጭር መመሪያ

የፋይናንስ ትምህርት መመሪያ –
ለሜሪላንድ ለሚገኙ ስደተኞች ትምህርት፣
አገልግሎትና ምንጭ

የፋይናንስ ትምህርት በራሪ ወረቀት በ https://dhs.maryland.gov/maryland-office-for-refugees-and-asylees/ ወይ በ https://www.labor.maryland.gov/employment/wdskilledimmigrantfinance.pdf

ፈጣን የመጀመር መመሪያ

የፋይናንስ ትምህርት መመሪያ – ለሜሪላንድ ለሚገኙ ስደተኞች ትምህርት፣ አገልግሎትና ምንጮች

ይህ መመሪያ የሜሪላንድ ሞያተኛ ስደተኞች
ግብረሃይል ውጤት ነው፡፡
ለሚከተሉት ኣስተዋፅኦ ላደረጉት እናመስግናለን፡

DHS – Maryland Department of Human Services

Maryland Department of Labor

Maryland Skilled Immigrant Task Force

CASH Campaign of Maryland – Creating Assets, Savings and Hope

JBG – The Jennings Business Group, LLC – Financial Services/Insurance

Montgomery County Office of Community Partnerships

Latino Economic Development Center

Revised 6/2020

ፋይናንስ ትምህርት ምን ማለት ነው እንዲሁም የሚያመላክተው ይዘት ምንድን ነው

ፋይናንስ ትምህርት ማለት «ክህሎትና እውቀታችንብ ተጠቅመን ያለንን የፋይናንስ ምንጭ በአግባቡ በመጠቀም በሂወት ዘመናችን የፋይንናስ ደህንነት ማስጠበቅ ነው፡፡»

ፋይናንስ እውቀት ማለት ገንዘቦን በምን መልኩ እንደሚያስተዳድሩ ማወቅ ማለት ነው፡፡ ገንዘብ ማስተዳደር ማለት፡ በጀቶን መረዳት ማለት ነው (ገቢና ወጪ)፡፡

ገቢን መረዳት

- የተጣራ ገቢ
- አጠቃላይ ገቢ
- ግብር (ስቴትና ፌደራል)

ወጪዎች

- ኪራይ፣ መጓጓዣ፣ መብራትና ውሃ፣ የጤና እንክብካቤ፣ ምግብና ኢንሹራንስ የመሳሰሉ ቋሚ ወጪዎች
- ልብስ፣ መዝናኛ የመሳሰሉ ተለዋዋጭ ወጪዎች
- የቤት ውስጥ በጀት መፍጠርና መከተል - የበጀት ዎርክሽት ናሙና

ቁጠባና ባንኪንግ , ሒሳብ መቆጣጠርና መቀጠብ

- ሒሳብ መቆጣጠር ፈንዶችን በተለያዩ መንገዶች ለማግኘት ያስችሎታል፡ ከባንክና በኦንላይን ባንኪንግ አማካኝነት በቼክ፡ ATM፣ ብድር ካርድ ማግኘት ያስችሎታል፡፡
- የቁጠባ ሒሳብ በብድር ካርድ ወይ በሚጠቀሙበት ባንክ አማካኝነት ማግኘት ይችላሉ፡፡

ABA.com ....የአሜሪካ ባንከሮች ማህበር
FDIC.gov ....ፌደራል የቁጠባ ኢንሹራንስ ኮርፖሬሽን
ICBA.org.............የአሜሪካ ነፃ የማህበረሰብ ባንከሮች
NCUA.gov ....ሃገራዊ የብድር ማህበር አስተዳደር

የብድር አረዳድ

የብትር ውጤት ምንድን ነው?
የብድር ውጤት ማለት አበዳሪዎች እርስዎ የወሰዱትን ብድር ለመመለስ ምን ያህል ይችላሉ የሚለውን ለመወሰን የሚያግዛቸው ቁጥር፡፡

የክፍያ ታሪክ..35%
የዕዳመ መጠን.......................................30%
የብድር ታሪክ ርዝመት.............................15%
አዲስ ብድር...10%
የተጠቀሙት የብድር ዓይነት 10%

FICO ውጤት ለሞርጌጅ፣ አውቶ ብድርና ብድር ካርዶች

Myfico.com	FICO ስኮር መረጃ
Annualcreditreport.com	ነፃ ሰፊ የብድር ሪፖርት
Consumerfinance.gov	የተጠቃሚዎች ፋይናንሳዊ ጥበቃ ኤጀንሲ

ተጨማሪ መረጃ ለማግኘት

https://www.mymoney.gov/Pages/default.aspx እንዲሁም የፋይናንስ እቅድን ለማሳካት የሚረዱ መሳርያዎች:
https://www.mymoney.gov/tools/Pages/tools.aspx

ፋይናንስ መረጃና ምንጮች

የትምህርት ብድር፡ፒል ግራንትና ፋይናንስ ድጋፍ

ለኮሌጅ እንዴት እንደሚከፍሉ ማወቅ – ሜሪላንድ የከፍተኛ ትምህርት ኮሚሽን
- https://mhec.state.md.us/preparing/Pages/FinancialAid/index.aspx
- https://www.affordablecollegesonline.org/financial-aid/financial-aid-for-online-colleges/

ማህበረሰብ ቃል የመገቡ ስኮላርሺፖች – ሜሪላንድ የከፍተኛ ትምህርት ኮሚሽን
- https://mhec.state.md.us/preparing/Pages/FinancialAid/ProgramDescriptions/prog_MDCommunityCollegePromiseScholarship.aspx

ከፍተኛ ትምህርትና ፋይናንስ ድጋፍ ምንጮች – ሜሪላንድ መንግስት
- https://www.maryland.gov/pages/education.aspx?view=Higher%20Education%20and%20Financial%20Aid

የተማሪዎች ብድር መረጃ – ጥሬ ገንዘ ቅስቀሳ ሜሪላንድ
- https://www.mdcashacademy.org/Resources_Student_Loans

ፌደራል የተማሪዎች ድጋፍ – የኣሜሪካ የትምህርት ክፍል
- https://financialaidtoolkit.ed.gov/tk/

ለፌደራል ፒል ግራንት ማመልከት
- https://studentaid.gov/help-center/answers/article/federal-pell-grant-program

የተማሪዎች ብድር ከመጠየቆ በፊት ይወቁ - የተጠቃሚዎች ፋይናንስ ጥበቃ ቢሮ
- https://www.consumerfinance.gov/consumer-tools/student-loans/

የተማሪዎች ብድር መምረጥ – Pueblo.Gop.gov – ለከፍተኛ ትምህርት መክፈል
- https://pueblo.gpo.gov/Publications/PuebloPubs.php?NavCode=XB&Sub2ID=17&CatID=2&PHPSESSID=nqvudijurgbssj19ikj6m8t4q5

ሌሎች የብድር ዓይነቶች

የመኪና ብድር
- የተጠቃሚ እርምጃ ይዘት

ቤት መግዣ/ሞርጌጅ

ሜሪላንድ ሞርጌጅ ፕሮግራም - የቤትና ማህበረሰብ እድገት ክፍል
- https://mmp.maryland.gov/Pages/Homebuyer-Education-Classes.aspx

ፌደራል ቤቶችና ከተማ እድገት – ቤት መግዛት
- https://www.hud.gov/topics/buying_a_home
- https://www.hud.gov/states/maryland

ለስደተኞች፣ ሚግራንቶችና ጥገኝነት ጠያቂዎች የሚሰጥ ትንሽ የንግድ ብድር ፕሮግራም:

ECDC ኢንተርፕራይዝ እድገት ቡድን
- https://www.entdevgroup.org/our-programs/

ላቲኖ የኢኮኖሚ እድገት ማእከል
- https://www.ledcmetro.org/

ሜሪላንድ ትንሽ ንግዶች እድገት ፋይናንስ ሰጪ ባለስልጣን (MSBDFA)
- https://commerce.maryland.gov/fund/programs-for-businesses/msbdfa

ማጭበርበር

የማንነት ስርቆት
- ማንነት (ID) ስርቆት የሚፈጠረው የሆነ ሰው ወንጀል ለመፈፀም የእርስዎን የግል መረጃ ሲሰርቅ ነው፡፡ የማንነት ስርቆት ፈፃሚው የእርስዎን መረጃ በመጠቀም ብድር፣ ግብር ለማስገባት ወይ የህክምና አገልግሎት ለማግኘት ሊጠቀሙብ ይችላሉ፡፡

ባንኪንግ ማጭበርበር
- ባንኪንግ ማጭበርበር የባንክ ሒሳቦን ለማግኘት የሚደረግ ሙከራ ያካትታል፡፡ አንዳንድ የባን ማጭበርበር ወንጀሎች የሚያካትቱት፡ ከፍተኛ ክፍያ ማጭበርበር፣ እውቅና ያልተሰጠው የቼክ ማጭበርበር፣ አውቶማቲክ መቀነስና ፊሺንግ ያካትታል፡፡

አንላይን ጥበቃና ደህንነት
- አጭበርባሪዎች የግል መረጃዎን ለመስረቅ ወይ ገንዘብ እንዲልኩላቸው ለማድረግ ኢንተርኔት ሊጠቀሙ ይችላሉ፡፡ አንላይን እንዴት ደህንነቶን እንደሚጠብቁ ይወቁ፡፡

  የደሞዝ ብድር - ፋይናንስ ደምብ - የደሞዝ ብድር ኣጭር ግዜ፣ ከፍተኛ የብድር ወለድ ያለው ሲሆን አንዳንድ ግዜም «ጥሬ ገንዘብ በቅድም» በመባል የሚታወቅ ሲሆን፤ የብድር ክፍያው ከብረዘር ጋር ቢያያዝም ባይያያዝም፡፡ ይህ የአጭር ግዜ ብድር ከፍተኛ ወጪ የሚያስወጣ በመሆኑ ተጠቃሚዎች ከብድር አዙሪት ውስጥ ሊከታቸው ይችላል፡፡

የደሞዝ ቀን ብድር – ፋይናንስ ደምብ
- http://www.labor.maryland.gov/finance/consumers/paydayloans.shtml

የፋይናንስ ኣገልግሎት ጥናቶችና ክሶች - ፋይናንስ ደምብ
- በሜሪላን የሚገኘው ፋይናንስ ደምብ ኮሚሽነር ፅህፈት ቤት በስቴት የሚመሩ ባንኮች፣ በስቴት የሚመሩ የብድር ማህበራትና ስቴት የሚመሩ ትረስት ድርጅቶች፣ የተጠቃሚዎች ፋይናንስ ድርጅቶች፣ ሞርጌጅ አበዳሪዎች፣ ሞርጌጅ ደላሎች፣ ሞርጌጅ አገልግሎት፣ ሞርጌጅ ብድር ድርጅቶች፣ ብድር ሪፖርት የሚያደርጉ ኤጀንሲዎች፣ የተጠቃሚዎች ብድር ሰብሳቢ ኤጀንሲዎች፣ ቼክ ካሸሮች፣ የብድር ኣገልግሎት ንግዶችና ገንዘብ ኣሰላላፊዎችን ጨምሮ በስቴት ፍቃድ የተሰጣቸው የፋይናንስ ድርጅቶች ያተዳድራል፡፡
- http://www.labor.maryland.gov/finance/consumers/frcomplaints.shtml

ፍትሃዊ ካልሆነ ንግዶች የሚጠብቆት ህጎች አሉ፡፡ ለምሳሌ ፍትሃዊ ያልሆነ የንግድ እንቅስቃሴዎች የሚያካትቱት ትክክለኛ ያልሆነ ቼክ ወይ IRS እንደሚሰሩ የሚያስመስሉ ሀሰተኛ የስልክ ጥሪዎች፡፡ የማተለል ተጠቂዎች እንዳይሆኑ ከታች የሚገኙትን ኤጀንሲዎች በማግኘት እቃ ከገዙ በኋላና ከመግዛቶ በፊት ክስ ማቅረብ ይችላሉ፡፡

የተሸለ የንግድ ፅህፈት ቤት
- https://www.bbb.org/consumer-complaints/file-a-complaint/get-started

ስራ አጥነት

ስራ አጥ ከሆኑ ለስራ አጥ ኢንሹራንስ ብቁ ሊሆኑ ይችላሉ፡፡ ስለ ብቁነትና መለክያዎቹ የበለጠ መረጃ በሚከተለው ማግኘት ይችላሉ
- http://www.labor.maryland.gov/employment/unemployment.shtml

የሜሪላንድ የአሜሪካ ስራ ማእከል ለስራ ፈላጊዎችና ንግዶች (በነፃ) መጠነ ሰፊ ድጋፍ ያቀርባል፡፡ የስራ ፈላጊዎች አገልግሎት የሚያካትተው የሞያ መረጣ ድጋፍ፣ ወደ ማሰልጠኛ መርሀግብሮች ሪፈር ማድረግ፣ አገልግሎት መመደብ፣ የዝግጅት ድጋፍ ማስቀጠልና የስራ ፈላጊዎችን የስራ ክህሎትና የስራ ዝግጁነት ለማሳደግ ዎርክሾፕ ዘጋጀት፡፡
- http://www.labor.maryland.gov/county/

የሜሪላንድ የሰራተኛ ልውውጥ በመጠቀም ስራ መፈለግና ራስዎን የማገልገል ዕድል ሊያገኙ ይችላሉ፡፡
- https://mwejobs.maryland.gov/vosnet/Default.aspx

የደሞዝ ጉዳዮች - ሰራተኛ ከሆኑና ደሞዝዎ ያላግባብ እንዳልተሰጦት ካመኑ ምን ማድረግ እንዳለቦት ተጨማሪ ለማወቅ የሚከተለውን ተጠቀሙ:
- http://www.labor.maryland.gov/labor/wagepay/wpremedies.shtml

የአሜሪካ እኩል የስራ ዕድል ኮሚሽን - የአሜሪካ እኩል የስራ ዕድል ኮሚሽን (EEOC) የስራ አመልካቾች ወይ ሰራተኞች ባላቸው ዘር፣ ቀለም፣ ሃይማኖት፣ ፆታ (እርግዝና፣ የፆታ ማንነትና ፆታዊ ዝንባሌ ጨምሮ)፣ ሀገር፣ ዕድሜ (40 ወይ ከዛ በላይ)፣ አካል ጉዳት ወይ ጀነቲክ መረጃ መሰረት በማድረግ ሕጋዊ ያልሆነ አድልዎ እንዳይፈፀምባቸው የፌደራል ሕጎች የማስፈፀም ሃላፊነት አለው፡፡ እንዲሁም በተጨማሪ ሰዎች ስለ አድልዎ ጥያቄ ስለጠየቁ፣ የአድልዎ ክስ ስለመሰረቱ ወይ በስራ አድልዎ ማጣራት ወይ ክስ ላይ ስለተሳተፉ አድልዎ መፈፀም ሕጋዊ አይደለም፡፡
- https://www.eeoc.gov/eeoc/
- https://www.workplacefairness.org/aboutwf (inMaryland)

ግብር

የፌደራል የገቢ ግብር ምንድን ነው - የአሜሪካ የውስጥ ገቢ አገልግሎት (IRS) በየጊዜው ከግለሰቦች፣ ድርጅቶች፣ ትረስቶችና ሌሎች ህጋዊ አካላት ከሚያገኙት ገቢ ግብር ይቆርጣል፡፡
- https://www.irs.gov/

የስቴትና አካባቢ ግብር ምንድን ነው - ከፌደራል መንግስት በተጨማሪ 43 ስቴትና ብዙ አካባብያዊ መስተዳደሮች ነዋሪዎች የግል ገቢ ግብር እንዲከፍሉ ያስገድዳሉ፡፡

የፌደራልና ስቴት ግብር በምን መልኩ እንደሚከፍሉ ይወቁና በሂደት ላይ - ነፃ ግብር መዘጋጀት/ምንጮች ድጋፍ ሊያደርግሎት ስለሚችሉት ድርጅቶች ይወቁ፡፡
- http://cashmd.org/free-tax-preparationresources/

በአቅራቢያዎ የሚገኙ የፋይናንስ ትምህርትና ምንጮች፡፡

አልጋኒ ካውንቲ	https://extension.umd.edu/allegany-county
አኒ አሩንደል ካውንቲ.................	https://extension.umd.edu/anne-arundel-county
ባልቲሞር ከተማ	https://extension.umd.edu/baltimore-city
ባልቲሞር ካውንቲ	https://extension.umd.edu/baltimore-county
ካልቨርት ካውንቲ.....................	https://extension.umd.edu/calvert-county
ካሮሊን ካውንቲ.......................	https://extension.umd.edu/caroline-county
ካሮል ካውንቲ.........................	https://extension.umd.edu/carroll-county
ሲሲል ካውንቲ........................	https://extension.umd.edu/cecil-county
ቻርለስ ካውንቲ	https://extension.umd.edu/charles-county
ዶርቼስተር ካውንቲ...................	https://extension.umd.edu/dorchester-county
ፍሬድሪክ ካውንቲ	https://extension.umd.edu/frederick-county
ጋሪት ካውንቲ.........................	https://extension.umd.edu/garrett-county
ሃፎርድ ካውንቲ.......................	https://extension.umd.edu/harford-county
ሆዋርድ ካውንቲ	https://extension.umd.edu/howard-county
ኬንት ካውንቲ.........................	https://extension.umd.edu/kent-county
ሞንጋምሪ ካውንቲ	https://extension.umd.edu/montgomery-county
ፕሪንስ ጆርጅስ........................	https://extension.umd.edu/prince-georges-county
ክዊን አኒስ	https://extension.umd.edu/queen-annes-county
ሴንት ሜሪ ካውንቲ...................	https://extension.umd.edu/st-marys-county
ሳምረስት ካውንቲ.....................	https://extension.umd.edu/somerset-county
ታልቦት ካውንቲ.......................	https://extension.umd.edu/talbot-county
ዋሺንግተን ካውንቲ...................	https://extension.umd.edu/washington-county
ዊኮሞኪ ካውንቲ......................	https://extension.umd.edu/wicomico-county
ዎርቸስተር ካውንቲ..................	https://extension.umd.edu/worcester-county

CASH CAMPAIGN OF MARYLAND
Creating Assets, Savings and Hope

CASH Campaign of Maryland በባሊትሞርና በመላው ሜሪላንድ የሚገኙ ቤተሰቦችና ግለሰቦች ገቢ ከዝቅተኛ ወደ ከፍተኛ ደረጃ እንዲያድ ያበረታታል፡፡ CASH ዓላማውን የሚያሳካው ቀጥታ አገልግሎት ፕሮግራም ለማቅረብ ፕሮፎልዮ ማዘጋጀት፣ የድርጅትና ፊልድ አቅም በመገንባት፣ የቤተሰብ የኢኮኖሚ አቅም ለመገንባት ፖሊሲዎች እንዲቀረፁ መምራትና ማነሳሳት ነው፡፡

- http://cashmd.org/
- CASA de Maryland –www.casademaryland.org
- Esperanza Center –www.catholiccharities-md.org/immigrants
- Foreign Born Information & Referral Network (FIRN) –www.firnonline.org